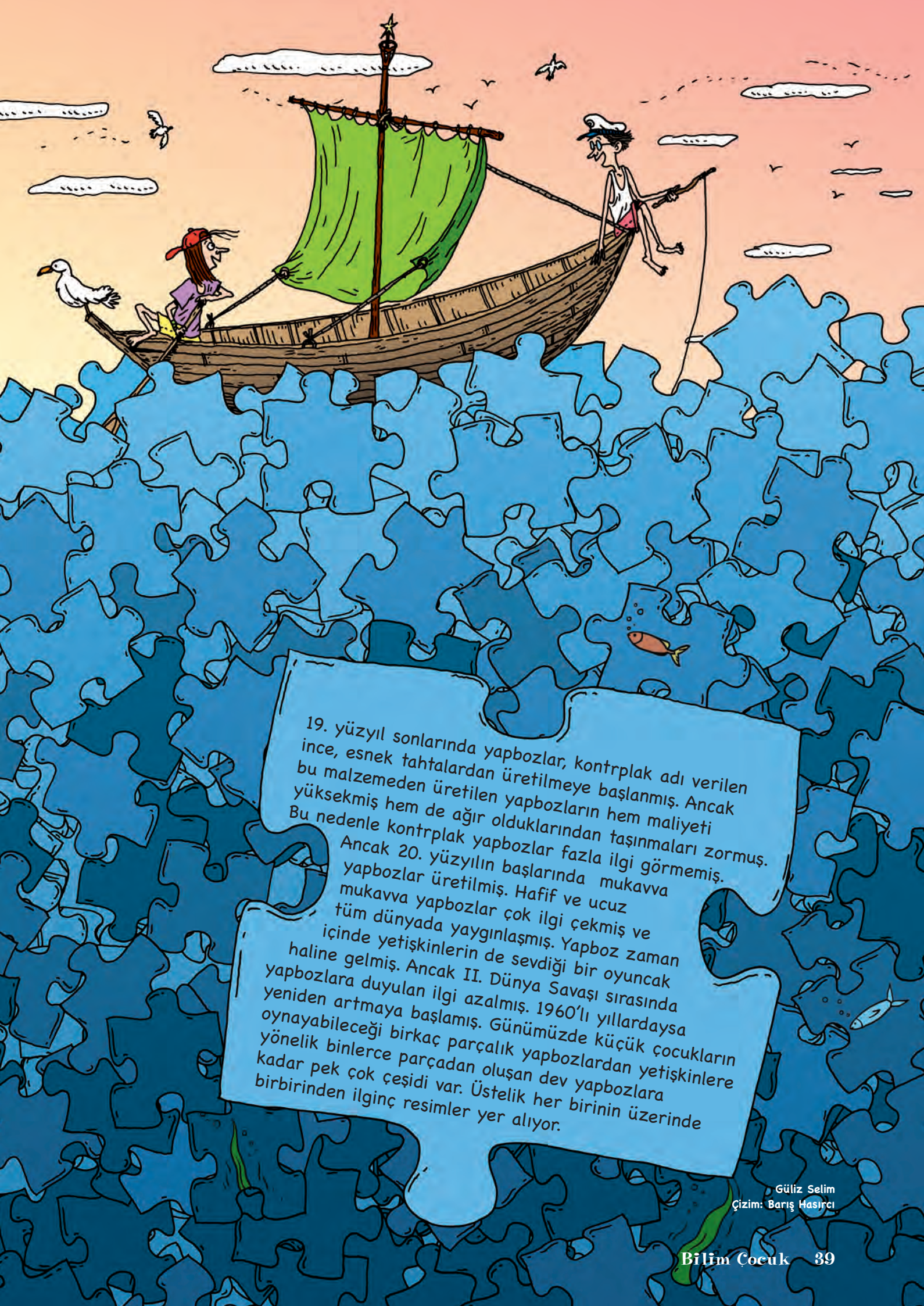

Yapbozun Öyküsü

Çok sevilen bir oyuncak çeşidi olan yapbozun bundan yaklaşık 300 yıl önce bulunduğunu biliyor muydunuz?

Bilinen ilk yapbozu, İngiliz haritacı John Spilsbury 1700'lerin ortasında yapmış. Spilsbury, bir Avrupa haritasını yapboz haline getirmiş. İlk olarak haritayı ince bir tahtanın üzerine yapıştırmış. Sonra da haritadaki ülkeleri sınırlarından testereyle kesmiş. Böylece ülkeler parçalar halinde birbirinden ayrılmış. Parçalar doğru şekilde bir araya getirildiğinde harita tekrar oluşuyormuş. Spilsbury'nin yaptığı bu yapboz, 1820'lere kadar İngiltere'deki okullarda coğrafya öğretiminde bir eğitim aracı olarak kullanılmış. Zaman içinde yapbozun bir oyun aracı da olabileceği düşünülmüş. Yapbozlarda hayvanlara, çocukların sevdiği öykü kahramanlarına da yer verilmeye başlanmış.

19. yüzyıl sonlarında yapbozlar, kontrplak adı verilen ince, esnek tahtalardan üretilmeye başlanmış. Ancak bu malzemeden üretilen yapbozların hem maliyeti yüksekmış hem de ağır olduklarından taşınmaları zormuş. Bu nedenle kontrplak yapbozlar fazla ilgi görmemiş.

Ancak 20. yüzyılın başlarında mukavva yapbozlar üretilmiş. Hafif ve ucuz mukavva yapbozlar çok ilgi çekmiş ve tüm dünyada yaygınlaşmış. Yapboz zaman içinde yetişkinlerin de sevdiği bir oyuncak haline gelmiş. Ancak II. Dünya Savaşı sırasında yapbozlara duyulan ilgi azalmış. 1960'lı yıllardaysa yeniden artmaya başlamış. Günümüzde küçük çocukların oynayabileceği birkaç parçalık yapbozlardan yetişkinlere yönelik binlerce parçadan oluşan dev yapbozlara kadar pek çok çeşidi var. Üstelik her birinin üzerinde birbirinden ilginç resimler yer alıyor.

Güliz Selim
Çizim: Barış Hasırcı